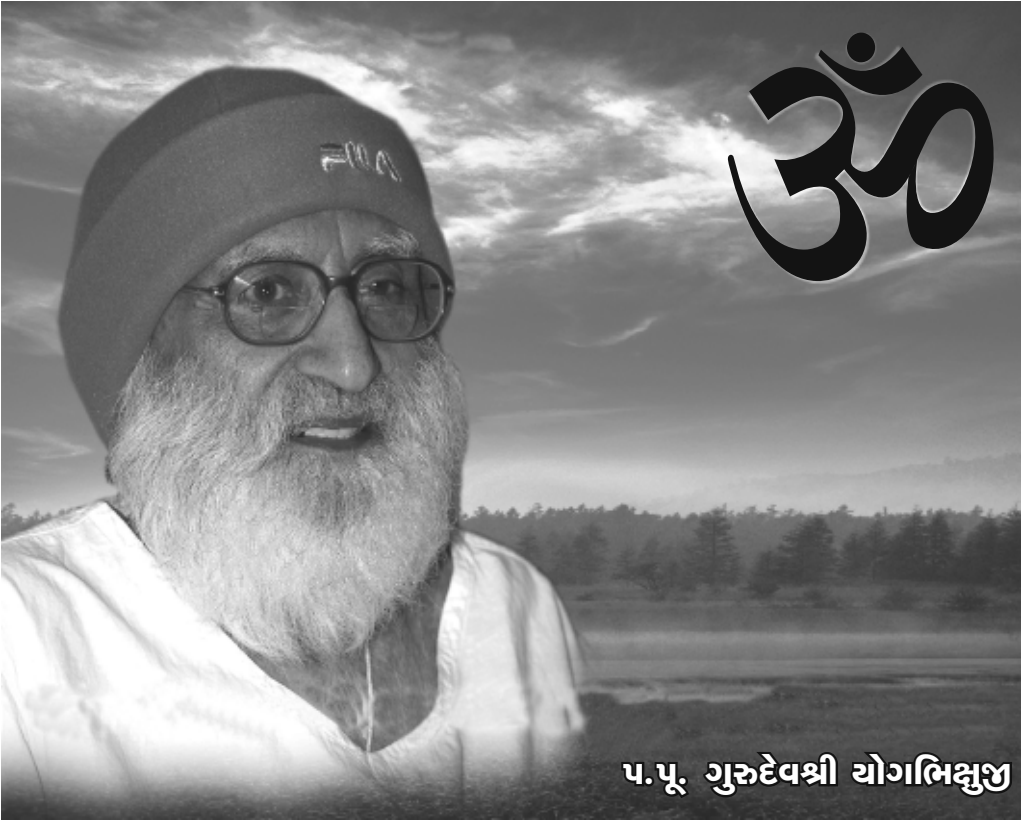

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतमभरा

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय

प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षु

वर्ष - 33 (जुलाई, अगस्त, सप्टेम्बर)

VOL - XXXIII 2017-18

ISSUE-I

मानदंत्री : नेषध व्यास

संकलन : डॉ. स. स. भिक्षु

'योग' भिक्षु लखीशो, 'भिक्षु' लखी गुरुद्वारः
मुमुक्षु जडर पामशे, लीलो मुजमां भाग.

॥ ॐ ॥
॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

With Best Wishes From
DILJIT C. SHAH
N. GOPALDAS & CO
JEWELLERS SINCE 1929
38, Chemburda Street, Post Box No. 329
Tiruchirappalli-620 002, Tel. + 91 431 2794001, 2717546,
www.gopaldasjewellers.com

22-03-2017

Respected **Nirmala Baa Ramnarayan Jaani,**

Dear **Ajay, Hemangi, Dr. Gargi, Vedant & Dr. Sadguru Samarpan Bhikshu Ji,**

We are in receipt of the invitation for the
“Sankalp Siddh Gayatri—Maaruti Yagna”

Thank you very much for the same.

You are doing a great & divine job.

When Pujya Yogiraj Bhikshu ji is present everything will go well.

It goes without saying that in the presence of a realized master like
Yoga Bhikshu ji everything will be finely done.

So as a small token of gratitude to our guru Puja Yoga Bhikshu ji and
the entire Jai Narayan Parivaar:

We are sending 5 kg of Mysorepakku a typical south Indian sweet.

We are only sorry that we would be unable to attend physically in
person due to the distance from Gujarat.

Please accept and enjoy.

Yours sincerely,

Vibhuti Shah.
Vibhuti Shah & Diljit C. Shah

- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો-સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

● ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવો ●

ગુરુપૂર્ણિમા

કામનાથ મહાદેવ હોલ,
લોચેલા સ્કૂલ સામે, દર્પણ સર્કલ પાસે,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ સ્કૂલ રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૯.

૦૯-૦૭-૨૦૧૭
રવિવાર
સવારે ૮.૦૦ થી બપોરે ૨.૦૦

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

જીવનપાથેય - જીવનનું ભાથું

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સાભાર)

સંકલન - ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુ

૧૨૮. બલિદાન : આજની કૂથલી, વગર વિલંબે લાખો વાચકો સુધી પહોંચી જાય તે માટે કેટલાં બધાં રળિયામણાં વૃક્ષોએ બલિદાન આપ્યું હશે! -કુદરતપ્રેમી એડવિન ટીલ

૧૨૯. સ્કૂ ઢીલો : માનવી ગમે તેટલો મહાન હોય પણ તેના મગજનો એકાદ સ્કૂ ઢીલો હોય તેવો અનુભવ ક્યારેક થતો જ હોય છે.

- સ્વામી આનંદ

પ્રબુદ્ધતા તરફ દોરી જતા બે માર્ગો છે : એક ધ્યાનનો અને બીજો પ્રેમનો.

- ઓશો રજનીશ

૧૩૦. આત્માનું... :

- આત્માનું જેટલું થયું તેટલું તમારું અને બીજું બધું પારકું.
- સંસારમાં સ્વાર્થ છોડાવે તે સત્સંગ અને સંસારમાં સ્પર્ધા વધારે તે કુસંગ કહેવાય.
- ધર્મનું રક્ષણ કરવાનું છે, મતભેદનું નહિ.
- જીવતાં છતાં મરેલાની જેમ રહો તો કલેશ નહિ થાય.
- ચારિત્રરૂપી ધન સિવાય બીજી કોઈપણ ચીજ ભવોભવ સાથે આવતી નથી.

- દાદા ભગવાન

૧૩૧. મૃત્યુ : મૃત્યુ તો એક જન્મ અને બીજા જન્મ વચ્ચેનો એક પડાવ છે, એ સિવાય બીજું કંઈ નહિ.

મૃત્યુ કેવળ જીવનની છાયા છે.

- ઓશો રજનીશ

૧૩૨. કોયલનાં ગીતનો... : આપણે ક્યારેય કોયલના ગીતનો અર્થ કરવા રોકાઈએ છીએ ખરા ? ખળખળતા ઝરણાના સંગીતનો કોઈ અર્થ શોધીએ છીએ ખરા ? આપણને સ્પર્શતી હવાની કોઈ લહેરખી કોઈ સંદેશ લઈને આવે છે કે કેમ તેનું સંશોધન કરીએ છીએ ખરા ?

- ઓશો રજનીશ

૧૩૩. મૂર્ખાઓ સાથે... : પર્વતો અને જંગલોમાં વનચરો સાથે ભટકવું સારું, મૂર્ખાઓ સાથે સ્વર્ગમાં રહેવું પણ ખરાબ છે.

- ભર્તૃહરી

૧૩૪. આનંદી બનો : તમે મિશનનો કોઈ ભાર ન રાખો. તમે જે કંઈ કરી રહ્યા છો તે પ્રવૃત્તિ પોતે જ એક સિદ્ધિ છે. તે પ્રવૃત્તિને આનંદથી કરો અને હૃદયને હેમખેમ રાખો અને તમારી આજુબાજુના લોકોનાં હૃદય તગડાં થાય તેવા આનંદી બનો.

- ઓશો રજનીશ

૧૩૫. આપણી પ્રજા : આપણી પ્રજા આપણાથી વિરુદ્ધ જ વિચારતી હોય છે, વિરુદ્ધ જ આચરતી હોય છે અને વિરુદ્ધ જ ષડ્યંત્ર રચતી હોય છે. તમે કંઈ નિર્ણય કરીને આવો તે પહેલા જ તેણે બીજો જ નિર્ણય કરી લીધો હોય છે! એ બધું હોવા છતાં તે આપણી પ્રજા છે એટલું ધ્યાનમાં રાખીએ એટલે બસ.

- મોરારજી દેસાઈ

૧૩૬. કીર્તિ અને કાંચન : કીર્તિ, કાંચન અને કામિનીમાં જેમને રસ અને રાગ નથી રહ્યા તેવા પવિત્ર સંતમાં હું પૃથ્વીના પટાંગણ પર અખંડિત રહીશ.

- ભગવાન સ્વામિનારાયણ

૧૪૧. કાંતિ : કીર્તિ, કાંચન અને કામિનીમાં જેમને રસ અને રાગ ન રહ્યા હોય તેવા પવિત્ર સંતોમાં-સંતીમાં હું પૃથ્વીના પટલ ઉપર અખંડિતપણે રહેલી છું.

- ભગવતી મા નારાયણી

નોંધ : અહીં સંતનું સ્ત્રીલિંગ સંતી અથવા સતી કરવામાં આવ્યું છે. કલ્યાણમાર્ગમાં આગળ વધવાનો અધિકાર સ્ત્રી અને પુરુષ બંનેને સરખો છે.

૧૪૪. જૂઠા દેવ મનાવે :

દુનિયા જૂઠા દેવ મનાવે !
જન્મમરણ રહિત છતાં જેને, ફરીફરી જન્મ ધરાવે,
પડદો રાખી થાળ ધરાવે. ઘંટડીએ સમજાવે. ... દુનિયા.
દાભડાના બાપને પાટલે બેસાડે, વિધવિધ પુષ્પે વધાવે,
જીવતો બાપ જ્યારે સાચું કહે ત્યારે,
'સાઠે બુધ્ધિ નાઠે' એમ કહીને ઉડાવે ! ... દુનિયા.
નાગપંચમી આવે જ્યારે, ઘરઘર નાગ ચિતરાવે,
સાચો નાગ જ્યારે મળવા આવે, ધોકો લઈ ધમકાવે.
... દુનિયા.

છાણ માટીની કરે ગોરમા, વિધવિધ પૂજાપે વધાવે.
ત્રણ દાડા રાખે ઘરમાં, પાણીમાં પધરાવે. ... દુનિયા.

- પ્રાચીન ભજન

જૂનાં ભજનોમાં કેવી, એક ઘા ને બે કટકા જેવી વાતો
રજૂ થયેલી હોય છે ? જે નથી કરવાનું તે થાય છે અને જે
કરવાનું છે તે રહી જાય છે તે, ભણેલા નહિ પણ ગણેલાઓ
કહી રહ્યા છે.

- યોગભિક્ષુ

૧૪૩. માંઝી :

આજ હૈ અસ્થિર ગગન,
અસ્થિર સલિલતલ હો રહા હૈ
કિંતુ અસ્થિર હો ન માંઝી (માંઝી)
ધૈર્ય અપના ખો રહા હૈ.
ઝેલને કો ઈસ બડે,
તૂફાન કે ઝોકે ઝંકોરે,
માનવી સંપૂર્ણ સાહસ.
વક્ષ બીચ સંજો રહા હૈ.
અવનિ-અંબર કી તરાજૂ.
સામને રખ દી ગઈ હૈ,
ક્યો ન તોલૂં આજ અપની,
શક્તિ ઈસ પર ગર્વ સે ધર ?
ધૂલિમય નભ, કયા ઈસીસે, બાંધ દૂં મેં નાવ તટ પર?

- હરિવંશરાય બચ્ચન

૧૪૯. તીર પર :

તીર પર કેસે રુકું મેં, આજ લહરોં મેં નિમંત્રણ !
રાત કા અંતિમ પ્રહર હૈ, ઝિલમિલાતે હૈં સિતારે,

વક્ષ પર યુગબાહુ બાંધે, મેં ખડા સાગરકિનારે,
વેગ સે બહતા પ્રભંજન, કેશ પટ મેરા ઉડાતા,
શૂન્ય મેં ભરતા ઉદધિ-ઉર કી રહસ્યમયી પુકારેં,
ઈન પુકારોં કી પ્રતિધ્વનિ હો રહી મેરે હૃદયમેં,
હૈ પ્રતિચ્છાયિત જહાં પર સિંધુ કા હિલ્લોલ/કંપન
તીર પર કેસે...
જડ જગતમેં વાસ કર ભી જડ નહિ વ્યવહાર કવિ કા
ભાવનાઓં સે વિનિર્મિત ઔર હી સંસાર કવિ કા,
બુંદે કે ઉચ્છવાસ કો ભી અનસુની કરતા નહિ વહ,
કિસ તરહ હોતા ઉપેક્ષા પાત્ર પારવાર કવિ કા,
વિશ્વ પીડા સે સુપરિચિત હો તરલ બનને પિઘલને,
ત્યાગ કર આયા કવિ સ્વપ્ન લોકોં કે પ્રલોભન
તીર પર કેસે...

જિસ તરહ મરુ કે હૃદય મેં હૈ કહી લહરા રહા સર,
જિસ તરહ પાવસ પવન મેં હૈ પપીહો કા છિપા સ્વર,
જિસ તરહ સે અશ્રુ-આહોં સે ભરી કવિ કી નિશા મેં,
નીંદ કી પરિયાં બનાતી કલ્પના કા લોક સુખકર,
સિંધુ કે ઈસ તીવ્ર હાહાકારને વિશ્વાસ મેરા,
હૈ છૂપા રખા કહીં પર એક રસ-પરિપૂર્ણ ગાયન.
તીર પર કેસે...

આ રહી પ્રાચી ક્ષિતિજ સે ખીચને વાલી સદાઅં,
માનવોં કે ભાગ્ય-નિર્ણાયક સિતારોં! દો દુવાઓં,
નાવ, નાવિક, ફેરલેજા, હૈ નહિ કુછ કામ ઈસકા,
આજ લહરોં સે ઉલઝને કો ફડકતી હૈં ભુજાએ,
પ્રાપ્ત હો ઉસપાર ભી ઈસ પાર સા ચાહે અંધેરા,
પ્રાપ્ત હો યુગ કી ઉષા ચાહે લુટાતી નવ કિરણ ધન.
તીર પર કેસે...

- હરિવંશરાય બચ્ચન

વાહ ! નિરાકાર શૌર્ય કો ભી - કર દિખાયા સાકાર!
૧૫૧. વીમો : ઈશ્વર પાસે તમારા જીવનનો વીમો
ઉતરાવો. બીજી બધી કંપનીઓ દગો દઈ શકે. પણ, દિવ્ય
વીમા કંપની કદી દગો નહીં દે. - સ્વામી શિવાનંદ
(‘ચિદાનંદ જ્યોત’માંથી સાભાર)

૧૫૪. પ્રભુને રાખડી : તમે પરમાત્માને જ રાખડી કેમ
બાંધતા નથી ? જો તમે કોઈ માણસને રાખડી બાંધશો તો

માણસમાં તો અનેક મર્યાદાઓ અને અનિવાર્ય નબળાઈઓ ભરી પડી છે. અને તમારે જ્યારે મદદની જરૂર પડે ત્યારે તે પોતે મદદ યાચતો હોય તેવું પણ બની શકે. એટલે જો તમારે કદીય નિષ્ફળ ન જનારી, સાવ ખાતરી બંધ સલામતી જોઈતી હોય, નિશ્ચિત ભરોસાપાત્ર સહાય, ટેકો અને બળ જોઈતાં હોય તો તમે પ્રભુને જ તમારા સાર-સર્વસ્વ બનાવી દો...

- સ્વામી ચિદાનંદજી ('ચિદાનંદ જ્યોત' - સાભાર)

૧૫૫. સાચાગુરુ : સમગ્ર વિશ્વમાં અને કણકણમાં જેમને ઈશ્વરદર્શન થાય છે, આખું જગત જેમને પોતાનું લાગે છે અને જેમને પારકા-પોતાનાનો ભેદ નથી રહ્યો એ જ સાચા ગુરુ છે. જેમના સાંનિધ્યમાં આપણા વિકારો સમી જાય. મન શીતળતાનો અનુભવ કરે અને વાણી મૌન બની જાય ત્યારે સમજવું કે આ કોઈ સાધારણ માનવ નથી, પણ સાચા સંત છે. આપણી ગુરુ શોધવાની યાત્રા પૂરી થઈ. સાચા શિષ્યને પરમાત્મા અને ગુરુ પોતાની તરફ આપોઆપ ખેંચી લાવે છે. સમજ માનવ સમજે છે કે આ આમની પાસે ક્યાંથી આવી પડ્યા? પણ આ, પરમાત્મા અને ગુરુકૃપાનું જ પરિણામ છે.

- કુ. રેશમા વોરા ('ચિદાનંદ જ્યોત' - સાભાર)

૧૫૬. આશ્ચર્ય! :

ચિત્રં વટતરોમૂલે-વૃદ્ધાઃ શિષ્યા, ગુરુર્યુવા ।

ગુરોસ્તુ મૌનં વ્યાખ્યાનં, શિષ્યાસ્તુ ઇન્નસંશયા : ॥

- દક્ષિણામૂર્તિ સ્તોત્ર-૧૨

ભાવાર્થ : કેવું આશ્ચર્ય ! વડના ઝાડ નીચે, વૃદ્ધ શિષ્યો અને યુવાન ગુરુ બેઠા છે. ગુરુજી મૌન-વ્યાખ્યાન કરીને શિષ્યોના સંશયોનું સમાધાન કરી રહ્યા છે. - યોગભિક્ષુ

૧૫૭. ગુરુનું ગૌરવ : “તમને જોતાંની સાથે જ ખ્યાલ આવે કે તમારા ગુરુ કેટલા મહાન હશે!”

સાચી ગુરુસેવા એ જ છે કે ગુરુએ બતાવેલા આદર્શોને જીવી બતાવીએ. માત્ર પાઠપૂજા કે ગુરુમહિમાનાં ગુણગાન ગાવાથી ગુરુનું ગૌરવ વધતું નથી, પણ હૃદય ફાડીને ગુરુસેવામાં લાગી જવાથી આપણા જીવનો વિકાસ થાય છે. ગુરુસેવા એટલે ગુરુના ચરણ દબાવવા કે ગુરુની વ્યક્તિગત સેવા કરવી માત્ર એટલો એવો સંકુચિત અર્થ નથી.

ગુરુસેવા એટલે ગુરુએ ચીંધેલા માર્ગે તન, મનથી સમર્પિત થયું, હૃદયના વિકારોનો નાશ કરવો અને આ

માર્ગનો સૌથી મહાન શત્રુ ‘અહં’ને નામશેષ કરવો. આ બધું ત્યારે શક્ય બને જ્યારે બધું જ કરવા છતાં આપણે સજાગતાથી સમજીએ કે, “ના હમ કર્તા, હરિ હી કર્તા.”

- કુ. રેશમા વોરા ('ચિદાનંદ જ્યોત' - સાભાર)

૧૫૮. જિજ્ઞવિષા : સર્વ જીવાત્મા જિજ્ઞવિષા સાથે જન્મ્યો છે અને કોઈ પણ જીવને મરવું ગમતું નથી એ પાયાના સિદ્ધાંત પર જૈનધર્મ રચાયો છે. સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ હિંસા પણ આ ધર્મને વર્જ્ય છે. મન, વચન અને કાયાએ કરી સંપૂર્ણ અહિંસાનું પાલન આ ધર્મનો આધારસ્તંભ છે. - કુસુમાંજલિ

૧૫૯. પરોપકાર : ફળ આવે છે ત્યારે વૃક્ષ ઝૂકી જાય છે, વર્ષા વખતે મેઘ પણ ઝૂકી જાય છે, સંપત્તિ આવે ત્યારે સજજનો પણ નમ્ર બની જાય છે.

પરોપકારીઓનો સ્વભાવ જ ઝૂકી જવાનો અને નમ્ર રહેવાનો હોય છે. - કવિ કાલિદાસ

૧૬૦. પત્રકારત્વ : સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ એકબીજાનાં પૂરક છે. જીવનમાં તે બંને મહત્વનાં છે. દીવાદાંડી સમાન છે. જે સાહિત્ય જીવનમાં ઊગતું નથી તે ક્ષણિક હોય છે. જે પત્રકારત્વ હાલના સમયના પ્રશ્નોથી દૂર રહે તે પત્રકારત્વનો ધર્મ ચૂકે છે. - જેહાન દારૂવાલા

૧૬૨. છેલ્લો સંદેશ : રાવણના અંત સમયે, શ્રીરામ, લક્ષ્મણને રાવણ પાસે ઉપદેશ લેવા મોકલે છે. રાવણે લક્ષ્મણને ઘણી ઉપયોગી વાતો કહી. તેમાં એક હતી :-

“જે મનુષ્ય અહંકાર ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરે છે તેને પછી બીજા કોઈ ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરવાની જરૂરત રહેતી નથી.” ‘સિયા કે રામ’માંથી સાભાર

૧૬૭. દોષ દેવાની... : જો તમારામાં બીજાને સલાહ દેવાની કે તેના દુર્ગુણો દેખાડવાની કે અન્યને દોષ દેવાની આદત હોય તો, તમારા માટે ઈશ્વરનો સાક્ષાત્કાર કરવો અતિ મુશ્કેલ છે. - સ્વામી રામતીર્થ

૧૬૮. જ્ઞાનના બળે... : મૂર્ખ માણસો અનુભવ પ્રાપ્ત કરવા સમય, શક્તિ અને દ્રવ્યનો વ્યય કરે છે.

જ્યારે જ્ઞાનીઓ ભૂતકાળના બીજાઓને થયેલ અનુભવોમાંથી પદાર્થપાઠ શીખી, આવા મૂર્ખાઓને થતા નુકસાનમાંથી પોતાના જ્ઞાનના બળે મુક્તિ પામે છે.

- કુસુમાંજલિ

૧૬૯. દિવ્ય દ્રષ્ટિ :

શ્રી ભગવાન કહે છે :

સૂર્યોદય થતાં તે કેવળ બહાર જ પ્રકાશ આપે છે. પરંતુ સંતજન તો મુજ પરમાત્માના અનુભવ માટે દિવ્ય દ્રષ્ટિ પ્રદાન કરે છે. સંત અનુગ્રહશીલ દેવતા અને હિતૈષી સુહૃદ છે. સંત તો મારું જ સ્વરૂપ છે.

- શ્રીમદ્ ભાગવત (ચિદાનંદ જયોત)

૧૭૧. હિંદીને:

હિંદીને રાષ્ટ્રભાષા બનાવવાની નથી, તે તો રાષ્ટ્રભાષા છે જ. મહાન સત્યતા કદી મરતી નથી.

- કનૈયાલાલ મુનશી

૧૭૨. સાચા છો તો... : તમે જો સાચા છો તો દુનિયામાં કોઈ તમારું નામ દેનાર નથી. તમે કોઈને દુઃખ દેતા નથી કે કોઈને દુઃખી કરવાની તમારી ભાવના નથી, તો તમને કોઈ દુઃખી કરી શકે તેમ નથી.

- દાદા ભગવાન

૧૭૩. ખોટા માણસના... : જો સારાં સાધનો પણ ખોટા માણસના હાથમાં જાય, બૂરો માણસ સારાં સાધનોનો ઉપયોગ કરે, તો સારાં સાધનોનું રુચિત્વ-સારાપણું ખોટે રસ્તે કાર્યશીલ બને છે.

- મનોવેજ્ઞાનિક કાર્લયુગ

૧૭૪. કહેવાતા સ્વર્ગને : ઉપનિષદોનું અધ્યયન આનંદ માટે કરવાનું છે, મૃત્યુ પછી સ્વર્ગ મળે તે માટે નહિ. જે માણસ આ જીવનમાં આનંદ ન પામે તે મૃત્યુ પછી કહેવાતા સ્વર્ગને પામે એ વાતમાં કોઈ માલ નથી.

- ગુણવંત શાહ

૧૭૫. માતારૂપે : રાષ્ટ્રના મૂળમાં નારી છે. રાષ્ટ્રની ઉછેરભૂમિ ઘર છે. રાષ્ટ્રના દેહનું નહિ, પણ મન, નીતિ અને આત્માનું ઘડતર સ્ત્રી કરે છે. બાલિકા, કિશોરી નાની, પત્નીરૂપે પ્રકુલ્લે છે અને માતારૂપે પૂર્ણતા પામે છે. વેદ અને શાસ્ત્રોએ તેને અધિષ્ઠાત્રી રૂપે સ્થાપી છે.

- કનૈયાલાલ મુનશી

૧૭૬. તમારાં રહસ્યો : જે વ્યક્તિ બીજાનાં રહસ્યો તમારી સમક્ષ પ્રગટ કરે છે તેને ક્યારેય તમારાં રહસ્યો જણાવશો નહિ. કારણકે બીજાનાં રહસ્યોને તે તમારી સમક્ષ જે રીતે પ્રગટ કરે છે તે જ રીતે તે તમારાં રહસ્યોને પણ અન્યો સમક્ષ પ્રગટ કરી દેશે.

- હજરત અલી

૧૭૭. વાહ વાહ : આટલા વર્ષે હું અનુભવું છું કે દુનિયાની વાહવાહ મેળવવા જેટલું જ કે તેથીયે વધુ મહત્ત્વનું છે પોતાની આસપાસનાને સુખી કરવાનું.

- ચંદ્રિકાબહેન (નવોરાહ)

૧૭૮. સાચી ઊજવી : શનિવારે વિડિયો કોન્ફરન્સમાં અમેરિકાથી વાત કરતા શ્રી ગોપાલભાઈ શાહે પૂ. ગુરુદેવને કહ્યું કે -

“ગુરુદેવ ! અમારે તો સુખ થઈ ગયું છે. ગુરુપૂર્ણિમાએ અમે આખા કુટુંબે વ્રત લીધું છે કે તળેલું અને ગળ્યું નહિ ખાવાનું. આ વ્રતથી શરીર ખૂબ હલકું અને સ્ફૂર્તિલું રહે છે, વળી દર વર્ષે તેલના ડબ્બા સાત જોઈતા હતા તે હવે બે ડબ્બાથી જ ચાલશે.”

આ સાંભળીને પૂ. ગુરુદેવે સાશિષ કહ્યું કે, શાબાશ! તમે ગુરુપૂનમ સાચી રીતે ઊજવી, એટલે કે તમે પૂરો લાભ લીધો.

શ્રી ગોપાલભાઈ ઉમરેઠ હતા ત્યારે ત્યાં ઓમ્પરિવારનું કેન્દ્ર ચલાવતા હતા, અત્યારે અમેરિકામાં ચલાવે છે અને ત્યાં ગુરુપૂનમ પણ ઊજવે છે.

(સંગ્રાહક : ભાવેશ રાવલ)

૧૭૯. જ્ઞાનનું તેલ : જલતા દીપકથી દીપક જલે છે. ઓલવાયેલા દીપકથી દીપક જલતો નથી, તો પછી જે દીપમાં તેલ જ ન હોય તે ક્યાંથી જલે ? પહેલાં મનરૂપી દીપમાં જ્ઞાનનું તેલ પૂરો. પછી જોઈ શકશો કે જલતા દીપની જ્યોત માત્રથી દીપમાળા ઝગમગી ઊઠશે!

- ગુરુદત્ત

૧૮૦. શરીરને ખેતર : શરીરને ખેતર બનાવ, મનને હળ. પ્રામાણિક મહેનત કરીને જળ સીંચ, પછી ભગવાનના નામનાં બિયાં રોપ, સંતોષથી ખેતરને સમથલ કર અને નમ્રતાની વાડથી રક્ષા કર, પછી પ્રેમનાં જ કાર્યો કર, તો બીજ ઊગીને વિકસવા માંડશે.

- ગુરુનાનક

૧૮૧. હાજરી : આપણી હાજરીથી જે ડરે છે તે આપણી ગેરહાજરીમાં આપણને ધિક્કારવાનો જ.

- કૂલર

● જો તમે તમારા મગજને શાંત રાખી શકતા હશો તો તમે જગતને જીતી શકશો. આપણો ન્યાય આપણાં કાર્યો વડે તોળાશે.

- ગુરુનાનક

જનોઈ પ્રસંગ નિમિત્તે આશિષ

(પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુના, પોતાના ભાણેજોને ત્યાં જનોઈના પ્રસંગ નિમિત્તે આશિષ આપતા પ્રેરણાદાયી પત્રોના અંશ)

તમારા વડીલોની ત્યાં હાજરી છે તેનો મને સંતોષ છે. જનોઈનો પ્રસંગ અતિ પવિત્ર, ગંભીર અને મહામૂલ્યવાન છે. ગાયત્રીમંત્રથી દીક્ષિત થઈને આપણું બાળક કાશીએ, ગુરુગૃહે ભણવા જવાની તૈયારી કરતું હોય તેવા ગંભીર અને સાત્ત્વિક પ્રસંગનો આનંદ માણવાના કાર્યક્રમો પણ ગંભીર અને સાત્ત્વિક હોવા ઘટે. તે પ્રસંગ નિમિત્તે દરેક આઈટમ, મંત્રદીક્ષાના પ્રસંગને શોભાવે એવી હોય, તેના આનંદને વ્યક્ત કરવા માટે ચીલાચાલુ કે દેખાદેખીવાળા છીછરા કાર્યક્રમોનો આશરો ન લેવાય.

આધુનિક - ફોરવર્ડ બનવાની ઘેલછાના વાવાઝોડાએ સુસંસ્કાર વૃક્ષોને સમૂલ ઉખાડી નાખ્યાં છે. ગાયત્રીના ઉપાસકોમાં બુદ્ધિની સૂક્ષ્મતાને બદલે બુદ્ધિની મંદતાએ પ્રવેશ કર્યો છે તે ઘણું દુઃખદ આશ્ચર્ય છે. પોતાનાં બાળકોને આવી બધી સાચી સમજણની વાતો કહીને તેમને સાવધાન કરવા માટે કોઈકે તો અળખામણા થવું જ પડશે. કોઈકને તો શહીદી વહોરવી જ પડશે. કદાચ આટલો મોટો ત્યાગ આપણે ન કરી શકીએ તો આટલું તો જરૂર કરી શકીએ કે આપણે તેમને તેમના અયોગ્ય વર્તનમાં સાથ-સહકાર આપીને તેમનો ઉત્સાહ ન વધારીએ.

પરમાત્માની દયાથી આપણાં બાળકો - આપણો પરિવાર આપણને સંતોષ આપે એવો જ છે તેનો ખૂબ આનંદ છે. પરંતુ તોય, આધુનિક બનવાની ઘેલછાના વંટોળમાં કે દેખાદેખીની ચકાચોંધમાં તેઓ ડગુમગુ થઈ જાય ત્યારે વડીલોએ જ તેમને સહારો આપીને સ્થિર કરવા પડે છે.

પરિવારને સદાય સુસંસ્કારોથી મધમધતો રાખવા માટે તત્પર એવાં અ.સૌ. ભાવનાબેન તથા ગાયત્રીમંત્રની દીક્ષા

લઈને ગુરુગૃહે ભણવા જવા માટે થનગનતો એવો ચિ. મોહિત અને ભૈલાને કાશીએ ભણવા મોકલીને વિધિના લેખ ઉપર પણ મેખ મારી શકે એવો બનાવવા ભૈલાની બેન ચિ. વિધિ તથા ભગવતસ્વરૂપ શ્રદ્ધેય બા, સૌને વંદન... અભિનંદન... આશિષ.

બ્રાહ્મણોને ત્યાં આવતા દરેક પ્રસંગોમાં વધુમાં વધુ ગંભીર, પવિત્ર, સાત્ત્વિક અને મૂલ્યવાન કોઈ પ્રસંગ હોય તો તે ગાયત્રીમંત્ર-સંસ્કાર (જનોઈ)નો છે. તેથી તે નિમિત્તેની ઉજવણી પણ તેવી જ ગંભીરતાથી થવી ઘટે. દેખાદેખીવાળા અને ચીલાચાલુ કાર્યક્રમો રાખવાથી તે પ્રસંગનું ગંભીરપણું હણાઈ જાય છે. આપણે આપણને મળેલા મહામૂલ્યવાન આધ્યાત્મિક વારસાને ભૌતિકતાના ક્ષણિક સુખ જોડે અદલાબદલી કરવાની ભૂલ ન કરી બેસીએ! આપણે આપણા આનંદને પચાવી ન શકીએ અને અયોગ્ય રીતે વ્યક્ત કરી બેસીએ એટલા અશક્તિમાન તો આપણે નથી જ.

આજકાલ આધુનિક બનવાની ઘેલછાએ લોકોને એટલા બધા અંધ, પંગુ અને પાગલ બનાવી દીધા છે કે તેમનો સારાસાર-વિવેક સાવ નાશ પામી ગયો છે. “ગાંવકા જોગી જોગટા અને આન ગાંવકા સિદ્ધ” જેવી અત્યારે આપણી સ્થિતિ થઈ ગઈ છે. ગાયત્રીમંત્રના ઉપાસકોમાં બુદ્ધિનું દારિદ્ર ઘૂસી ગયું છે! આ બધી આસુરી સંપત્તિની ચકાચોંધમાંથી સમાજને મુક્ત કરાવવા માટે કોઈકે તો શૂરવીર બનવું જ પડશે. કોઈકને તો અળખામણા થવું જ પડશે. આ બધું, સુક્ષ્મ સમજવાળાઓ અને શક્તિમાનો દ્વારા જ સંપન્ન થઈ શકે. અશક્તિમાનો તો ક્ષણિક ભૌતિક સુખો ભોગવવામાં જ મસ્ત છે.

- યોગભિક્ષુ

ઈર્ષ્યાથી બચીએ

આપણાં સુખસગવડ અને સમૃદ્ધિનું એટલી હદે પ્રદર્શન ન કરીએ કે જેથી લોકોને ઈર્ષ્યા કરવાનો મોકો મળે. લોકો તો આવી તકની રાહ જ જોતા હોય છે. ઈર્ષ્યા એ મનુષ્ય સહજ સ્વભાવ જ છે. જીવમાત્રનો આ સ્વભાવ છે. માટે ખૂબ સાવધાન રહેવું જોઈએ. સાવધાન રહેવું એ વિવેકી મનુષ્યનો સહજ સ્વભાવ છે.

જીવનપાથેય - જીવનનું ભાથું

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સાભાર)

સંકલન - ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુ

૧. ઓમ્કારં :

ઓમ્કારં બિંદુસંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયંતિ યોગીનઃ

કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ઓમ્કારાય નમો નમઃ

ભાવાર્થ : બિંદુથી યુક્ત એવા ઓમ્કારનું, બિંદુથી યુક્ત એવા યોગીયો નિત્ય ધ્યાન કરીને ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરી લે છે.

મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને સાચી-સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા મેળવવાની છે - મોક્ષ - મુક્તિ - કેવલ્યને પ્રાપ્ત કરીને. સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા એટલે સનાતન સુખ, કે જે સુખની પ્રતિક્રિયા દુઃખ ન હોય.

એ સિવાય અન્ય ગૌણ સ્વતંત્રતાઓ, સનાતન તંત્રતામાં સહાયક નીવડી શકે. - યોગભિક્ષુ

૪. રક્ષાબંધન : જગતની બેનો, જગતના ભાઈઓ પાસે, રાખડી દ્વારા માંગે છે કે—

તમે અમારી રક્ષા કરજો. કેવી રક્ષા કરજો? એવી રક્ષા કે તમે કદી અમને કામવાસના ભરી દૃષ્ટિએ નિહાળશો નહિ. બસ, આટલું કરશો તો ભયો ભયો! બાકીનું બધું તો અમે સંભાળી લઈશું. આનાથી મોટી રક્ષા અમારા માટે બીજી કોઈ નથી.

આ થયો “રક્ષાબંધન”નો તાત્ત્વિક-સાત્ત્વિક-વાસ્તવિક અર્થ. આના પાલન-આચરણથી, સમાજોત્થાન સ્વાભાવિક સ્વરૂપે જ થતું રહે છે. - યોગભિક્ષુ

૫. સૂક્ષ્મ શ્રદ્ધાંજલિ : ગુરુસંતોના દેહવિલય પછી તેમને શ્રદ્ધાંજલિ-દર્શન માટે લોકોનાં ઘોડા - પૂર ઊમટે છે. એ રીતે સૌ પોતાની લાગણીને પોષીને આનંદ માણે છે. સારી વાત છે. પરંતુ—

સાચી-તાત્ત્વિક-સૂક્ષ્મ શ્રદ્ધાંજલિ તો તે છે કે તેઓશ્રીનાં ચીંધેલા કાર્યોમાં અવિરત મચી પડવું. પછી સ્થૂળ-વ્યવહારિક-લોકાચારિક શ્રદ્ધાંજલિ આપવા ન પહોંચી શકાય તોપણ ચાલે. સ્થૂળ અને સૂક્ષ્મ બંને શ્રદ્ધાંજલિનો અમૂલ્ય લાભ લઈ શકાય તો અતિ ઉત્તમ.

અહીં મુખ્ય વાત છે દિવંગતની લાગણીઓને પોષવાની. - યોગભિક્ષુ

૬. કેવા ગુરુ ?

(૧) પ્ર. આપને કેવા ગુરુ ગમે ?

જ. અમારી હા એ હા કરે તેવા.

(૨) પ્ર. આપને કેવા ગુરુ ગમે ?

જ. અમારી ના એ ના કરે એવા.

(૩) પ્ર. આપને?

જ. જ્યારે ‘હા’ની જરૂર હોય ત્યારે હા અને જ્યારે ‘ના’ની જરૂર હોય ત્યારે ના કરે તેવાની.

જ. નં. ત્રણને અભિનંદન-આશીર્વાદ ઘટે. કારણકે તેનામાં સૂક્ષ્મબુદ્ધિ-વિવેક શક્તિ છે. તે જ તેને પરમ પંથના પંથે પ્રયાણ પ્રતિ પ્રેરશે. - યોગભિક્ષુ

૭. માનસિક બળાત્કાર : શારીરિક બળાત્કારના ગુના કરતાં માનસિક બળાત્કાર મોટો ગુનો કહેવાય. કારણ કે, શારીરિક બળાત્કારીને તો પકડી પણ શકાય અને તેને સજા પણ કરી શકાય. પણ માનસિક બળાત્કારીને કદી પકડી ન શકાય અને તેથી તેને સજા પણ ન કરી શકાય અને તેથી તેનું સતત પતન થયા જ કરે. વળી -

શારીરિક બળાત્કારની જનની, માનસિક બળાત્કાર છે. માનસિક બળાત્કારીનું વહેલે કે મોડે પતન થાય જ.

માનસિક બળાત્કારમાંથી મુક્ત થવાનું સાધન છે : સતત સાત્ત્વિક - પવિત્ર - તંદુરસ્ત વિચારધારાઓનું સેવન.

- યોગભિક્ષુ

૮. ગૃહસ્થાશ્રમની મહત્તા : સાચી સમજણ એ કાંઈ આકાશમાંથી વરસવાની નથી કે પૃથ્વીમાંથી ઊગી નીકળવાની નથી. એ તો ગમે ત્યારે પણ અંતઃકરણમાંથી જ સ્ફુરવાની છે તે માટે ગુરુસંતોનો વધુમાં વધુ સંપર્ક હોવો જરૂરી છે.

જન્મમરણના ચક્રમાંથી જે છોડાવે તે જ સાચી સમજણ, તે જ શુદ્ધ બુદ્ધિ, તે જ ગુરુકૃપા-પ્રભુકૃપા. પતિ-

પત્નીએ પરસ્પરના સહકારથી જન્મમરણના ચક્રમાંથી છૂટવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. તેથી જ ગૃહસ્થાશ્રમની ઘણી મોટી મહત્તા છે. એથી જ અનુભવીઓએ કહ્યું છે કે, “ગૃહસ્થાશ્રમ ધન્ય છે”.

જન્મમરણના મહાત્રાસમાંથી કાયમ માટે છૂટી જવા માટે જ ગૃહસ્થાશ્રમ અપનાવી રહ્યાં છીએ એવી સમજણપૂર્વક જે ગૃહસ્થી બને તે ખરેખર ‘ધન્ય ધન્ય’ જ છે ને?

૯. બુદ્ધિ કેળવીએ : સાચી કે ખોટી આપણી ‘હા એ હા’ કરે એવા જ મનુષ્યો આપને ગમે છે અને તેમ ન કરનાર દુશ્મન જેવા લાગે છે. સમય જતાં ખબર પડે છે કે દુશ્મન જેવા લાગતા મનુષ્યે આપણી ‘હા એ હા’ ન કરી તેથી જ આપણું કલ્યાણ થયું. તરત મળતા એક રૂપિયાના લાભ કરતાં વિલંબથી મળતા લાખો રૂપિયાના લાભને જોઈ શકે તેવી બુદ્ધિ કેળવવી જોઈએ. - યોગભિક્ષુ

૧૦. મકરધ્વજ : હનુમાનજીના પૂંછડામાં આગ લગાડવામાં આવી ત્યારે તેઓએ, સળગતે પૂંછડે આખી લંકામાં કૂદાકૂદ કરીને આખી લંકાને સળગાવી. પછી પૂંછડું ઓલવવા સમુદ્રકિનારે ગયા. એ વખતે તેમના પરસેવાનું એક ટીપું પાણીમાં પડ્યું અને તેને એક માછલી ગળી ગઈ અને તેનાથી માછલીને ગર્ભ રહ્યો અને તેનાથી જે બાળક થયું તેનું નામ ‘મકરધ્વજ’ તે હનુમાનજીનો પુત્ર.

ઉપરોક્ત વાતથી અહીં એ રહસ્ય ખૂલે છે કે -

એક મહા સંયમી પુરુષનો પરસેવો પણ વીર્ય સમાન બની જાય છે અને તે પરસેવાથી માત્ર સ્ત્રીઓને નહિ પણ એક માછલીને પણ ગર્ભ રહી શકે છે અને બાળક થઈ શકે છે.

આ અલૌકિક, દિવ્ય, ચમત્કારી વિજ્ઞાન ઠેઠ રામાયણ કાળમાં સિધ્ધ-સાબિત થઈ ચૂકેલું છે!

આ બાબતમાં આજના વિજ્ઞાનીઓને કાંઈ કહેવું-કરવું-માનવું હોય તે માની શકે. - યોગભિક્ષુ

૧૧. જુગાર : કુરુક્ષેત્રનું યુદ્ધ પૂરું થયા પછી પાંડવો હિમાલય જવાની તૈયારી કરે છે ત્યારે, અભિમન્યુના અને કર્ણના પુત્રને રાજગાદી સોંપતી વખતે, તેમને શિષ્યામણ આપે છે કે -

૧. કદી જુગાર ન રમશો અને ન રમવા દેશો.
૨. કદી દારૂ ન પીશો અને ન પીવા દેશો.
૩. કદી કોઈ સ્ત્રીનું અપમાન ન કરશો અને ન કરવા દેશો.

- યોગભિક્ષુ વળી,

૧૨. રાખડી :

પ્રીત કે ધાગે કે બંધન મેં, સ્નેહા કા ઉમળ રહા સંસાર,
સારે જગમેં સબ સે ન્યારા, ભાઈ-બહન કા ધ્યાર.
ભ્રાતા-ભગિની ભાવપ્રતીક છે, રક્ષાબંધન પર્વ,
પરસ્પરની રક્ષા કાજે, બંધાય છે સર્ગવ.
પવિત્ર એવું રક્ષાબંધન, અંતર્નાદ ગાજે,
સમૃદ્ધ સાત્ત્વિક સ્નેહસંબંધ, સર્જે અલૌકિક આજે.

- જયાબહેન,

જાગૃતિબહેનના સા. પ્રણામ, જયનારાયણ.

૧૩. જવાબ : રાખડીનો જવાબ -

બહેનો કી રાખી પાકર કે,
ભાઈ સભી હોતે શ્રીમાન;
કામ-કોધ-મદ-લોભ ઓર,
છોડ દેતે હું અભિમાન.

એસે આશિષ મિલે પ્રભુ કે -

મિલે સભી કો સનાતન સુખ
પશુ, પક્ષી ઓર જીવ સભીકો
મિલે કભી ન લેશમાત્ર દુઃખ.

- યોગભિક્ષુ

૧૪. ઈશ્વર : (પાતંજલ યોગદર્શન સૂત્ર ૨૪ થી ૨૯)

૨૪. કલેશો, કર્મો, કર્મફળો અને વાસનાઓથી ઈશ્વર નિત્ય મુક્ત છે.

૨૫. ઈશ્વર સંપૂર્ણ-સર્વજ્ઞ છે.

૨૬. ઈશ્વર, ત્રણે કાળના ગુરુઓના પણ ગુરુ છે, કાળ તેમને છેદી-ભેદી શકતો નથી.

૨૭. ઈશ્વરનું નામ પ્રણવ અર્થાત્-ૐ-છે.

૨૮. પ્રણવનો જપ, તેના અર્થની ભાવના સાથે કરવો.

૨૯. અર્થની ભાવના સાથે પ્રણવનો જપ કરવાથી અન્તરાત્માનું જ્ઞાન તથા અન્તરાયોનો અભાવ થાય છે.

(પૂ.શ્રી.ની ‘મુક્તા’ પુસ્તિકામાંથી સાભાર)

૧૫. મિથ્યામી :

તેં મને કહ્યું કે, મને માફ કરો.

મેં પણ તને કહ્યું કે, મને માફ કરો. પણ -

બેમાંથી કોઈએ એમ કહ્યું કે, હા, હું તને માફ કરું છું?

જ્યાં સુધી એમ ન કહેવાય ત્યાં સુધી બધું અર્થ વગરનું.

‘હું તને માફ કરું છું’ એમ કહેવામાત્રથી ગુનો માફ થઈ શકતો નથી, કર્મનો નિયમ અટલ -અફર છે. પુણ્ય-પાપનું ફળ સુખ-દુખ રૂપે ભોગવવું જ પડે છે. પણ,

સાચા દિલથી કોઈને માફી આપવાથી ખૂબ હળવાશનો અનુભવ થાય છે. અને જાણે ‘આપણે પણ કાંઈક ઉત્તમ કાર્યનો લ્હાવો લીધો’ એનો અલૌકિક આનંદ થાય છે એ ખરું, અને માફી માગવાથી પણ ખૂબ હળવાશ અનુભવાય છે.

- યોગભિક્ષુ

“ઓમ્કારં બિંદુ સંયુક્ત નિત્યં ધ્યાયંતિ યોગીનઃ”

ઓમ્ પર બિંદુ હોવું જોઈએ, બિંદુ ગોળ હોય, ચોરસ નહિ. ગોળ બિંદુ બ્રહ્મનું બોધક છે. બ્રહ્મ અસીમ છે. ગોળ બિંદુ પણ અસીમ છે. જો ચોરસ આકૃતિ કરીએ તો તે સસીમ થઈ જાય. બિંદુ અંદરથી ભરેલું હોય, મીંડુ અંદરથી ખાલી હોય.

- યોગભિક્ષુ

૧૮. છેલ્લી માંગણી : હે... પરમ કૃપાળુ, કૃપાનિધાન પરમાત્મા ! હવે બસ આ છેલ્લી માંગણી છે કે -

“અમારા ઉપર એવી કૃપા કરો કે, આપે અમારા ઉપર જેટલી કૃપા કરી છે તે બધીને અમે સમજી શકીએ. બસ.”

- યોગભિક્ષુ

૧૯. સુલોચના : લંકાનું યુદ્ધ પૂરું થયું, શ્રીરામ સીતાજીને મળવા અશોકવાટિકા જાય છે. ત્યાં સૂર્પનખા સીતાજી માટે ખૂબ હીણું બોલે છે. આથી સીતાજી ખૂબ દુખી થઈને અગ્નિપ્રવેશ માટે તૈયાર થઈ જાય છે ત્યારે તેમને તેમ ન કરવા ઘણાબધા ખૂબ સમજાવે છે. તેમાં મેઘનાદની પત્ની સુલોચના પણ છે. તે સીતાજીને કહે છે કે,

“જો તમે અત્યારે અગ્નિમાં પ્રવેશ કરીને સાય-જૂઠની પરીક્ષા આપશો તો ભવિષ્યમાં સ્ત્રીઓને ભયંકર મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડશે. પછી તો સૌ કોઈ સ્ત્રીઓ પાસેથી આવી ભયંકર રાક્ષસી પરીક્ષાની માંગણી કરશે!”

- ‘સિયા કે રામ’માંથી સાભાર

વાહ સુલોચના ! તમે સુલોચના (સુંદર આંખોવાળાં) તો ખરાં જ પણ સાથે - સાથે સુવિચારક અને દૂરદ્રષ્ટા-દીઘદ્રષ્ટા પણ ખરાં જ ખરાં.

સૌ કોઈને જીવન-રણસંગ્રામમાં સુલોચનાની હૂંફ-હામ મળે તેવી પ્રભુપ્રાર્થના.

- યોગભિક્ષુ

૨૦. રૂપોથી છેતરાતો રહે, છીપે ન મૃગજળ પ્યાસ;

તોય ગર્વ ગાજતો રહે, કોણ પહોંચાડે પ્રભુ પાસ?

- યોગભિક્ષુ

૨૨. ગુરુ-વિદ્યુત્ : આપણે જ્યારે ગુરુજનોનો ચરણસ્પર્શ કરીએ છીએ અને તેઓ આપણા મસ્તક પર તેમનો હાથ મૂકે છે ત્યારે તેમની શરીર-વિદ્યુત્ આપણા હાથ દ્વારા આપણામાં પ્રવેશીને, તેમણે આપણા મસ્તક પર મૂકેલા હાથ દ્વારા તેમના શરીરમાં પહોંચી જાય છે. આ રીતે વિદ્યુત્-વર્તુલ પૂરું (સર્કિટ કંપલીટ) થાય છે. જેટલો સમય આ સ્થિતિ ચાલુ રહે છે ત્યાં સુધી વિદ્યુત્ બંને શરીરોમાં વર્તુલ આકારે ચક્કર - ચક્કર ફરતી રહે છે. આ સ્થિતિમાં ગુરુજનોનું શરીર ડાયનેમો સમાન અને આપણું શરીર બલ્બ સમાન તથા બંનેના હાથો ધન અને ઋણ વિદ્યુત્ સમાન સમજવા. આ ક્રિયાથી - આપણા શરીર-બલ્બમાં, જ્ઞાનપ્રકાશની રેલમછેલ થાય છે, જેની પવિત્ર અસર દીર્ઘકાળ સુધી રહે છે. આ જ્ઞાનપ્રકાશથી આપણે, અગમ્ય વિષયોને પણ સમજી શકીએ તેવી સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ ભુધ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે.

- યોગભિક્ષુ

૨૩. આત્મા, મહાત્મા, પરમાત્મા અને દુષ્ટાત્મા :

- જે કદી એક પણ ભૂલ ન કરે તે પરમાત્મા કહેવાય. પરમાત્માને કાંઈ કરવાપણું જ નથી, તેથી તેમના દ્વારા ભૂલ થાય જ નહીં.
- જેના દ્વારા જવલ્લે જ ભૂલ થઈ જાય, પણ ભૂલમાંથી યથાશીઘ્ર બહાર નીકળી જાય અથવા બીજાના કલ્યાણ માટે જેમને ભૂલ કરવી પડે તે મહાત્મા કહેવાય.
- જે અવારનવાર ભૂલો કરતો રહે અને ભૂલોનો પ્રશ્નાત્તાપ અને પ્રાયશ્ચિત્ત પણ કરતો રહે અને ફરી ફરીને ભૂલો નહીં કરવાનો નિર્ણય પણ કરતો રહે તે આત્મા, જીવાત્મા-લઘુઆત્મા કહેવાય.
- જે સતત ભૂલો કરતો રહે તોય જેને પોતાની ભૂલો, ભૂલો જ ન લાગે તે દુષ્ટાત્મા-દાનવ-રાક્ષસ કહેવાય.

- યોગભિક્ષુ

૨૪. ગુરુજીની નજર :

ગુરુજીની નજર લાગે, તો, મહાભાગ્ય જાગે,
ભ્રાંતિ સર્વ ભાગે, વિકાર સઘળા ભાગે.
કહું છું એકઅવાજે, જે થાય તે થવા દે,
“ગુરુ-પ્રેમ-ભિક્ષુ” કાજે ઓ! વિશ્વ લઘુ થાજે.
તમને મળ્યા જો રાજા, શું કરવા બીજા ઝાઝા?
એ ઝાઝા તોય બિચારા ! રાજા એકે હજારા.

- યોગભિક્ષુ

૨૫. સતીત્વ : મેઘનાદનાં પત્ની સુલોચના લક્ષ્મણને કહે છે કે, “તમે ગર્વ ન કરશો, અને એમ ન માનશો કે મારા પતિનો વધ તમે કર્યો છે. દુનિયાની કોઈ પણ તાકાત તેમનો વધ કરવા સમર્થ ન હતી. તેમને તેવું વરદાન હતું, પણ આ તો-

“સતીઓ (સતી સીતા તથા સતી ઊર્મિલા)ના પતિપ્રતા પ્રતના તપની શક્તિ કામ કરી ગઈ.”

આથી એ સાબિત થયું કે સતીત્વના તપની આગળ દેવોનાં આપેલાં વરદાનો પણ નિષ્ફળ જાય છે.

- યોગભિક્ષુ

૨૬. ફળેચ્છા વગર... : ફળની ઈચ્છા જ કર્મમાં પ્રેરે છે. સામાન્ય મનુષ્યો ફળની ઈચ્છા છોડે કે તરત જ તે કર્મ કરવાની પ્રેરણા ગુમાવી દે છે. ફળેચ્છા વગર પણ કર્મ કરવાની પ્રેરણા હરક્ષણે જીવતી રાખવી તે ઘણી મોટી વાત છે અને ઘણી ઊંચી સ્થિતિ છે, તેથી તે યોગ છે. તેમાં કોઈ સ્થૂળ ક્રિયા કરવાની નથી, એક માત્ર સમજણ જ કેળવવાની છે. અંદરની સાચી સમજણ.

- મંત્રવિજ્ઞાન અને ધ્યાન (પૂ.શ્રીની પુસ્તિકામાંથી)

૨૭. સિદ્ધો અને મુક્તોમાં સાધકોને દર્શન આપવાની જેટલી શક્તિ છે તેના કરતાં પણ વધુ શક્તિ સાધકના પોતાના મનમાં છે. મન આત્મ-ચૈતન્યની સહાયતા લઈને ધારે તેનું સ્વરૂપ ધારણ કરીને દર્શન આપે છે. તેથી જ્યારે આવાં દર્શન થાય ત્યારે સામાન્ય સાધક માટે એ નક્કી કરવું મુશ્કેલ છે કે આવું દર્શન ઈશ્વરકૃપાથી થયું કે સિદ્ધ કૃપાથી થયું કે મનની શક્તિથી થયું? - યોગભિક્ષુ

૨૮. તાત્ત્વિક રીતે વિચારતાં એ વાત ધ્યાનમાં આવ્યા વિના નથી રહી શક્તી કે પ્રાણ જ સૂક્ષ્મ ભૂમિકાને પ્રાપ્ત કરીને ‘મન’ નામ ધારણ કરે છે. તેથી માનસિક સર્વ સમસ્યાઓનું સમાધાન પ્રાણની જાણકારી પર આધારિત છે. અને પ્રાણની અલૌકિક દિવ્ય શક્તિઓ પ્રાણાયામની કુશળતામાં છે. - યોગભિક્ષુ

૨૯. પ્રણવની ઝોળી, મુક્ત કરીને, ઊભો યોગભિક્ષુજી હજી; પ્રણવ-ઝબોળી, મુક્તિ પીરસીને, હાક દીએ છે અતિ પ્યારથી.

- યોગભિક્ષુ

૩૦. નુકસાનીમાં :

પુનરપિ જનનં, પુનરપિ મરણં,

પુનરપિ જનનીજઠરે શયનં.

પુન: પુન: જન્મવાના, મરવાના અને ગર્ભવાસ કરવાના ચક્રરમાંથી કાયમ માટે છૂટી જવા મળ્યો છે મહા મોંઘો માનવજન્મ. અખંડ-સનાતન સુખ પ્રાપ્ત કરવાને બદલે જો ક્ષણિક સુખના મૃગજળ પાછળ દોટ મૂકવામાં જ જીવન પૂરું થઈ જશે તો, કદી ભરપાઈ ન કરી શકાય તેવું નુકસાન ભોગવવું પડશે. - યોગભિક્ષુ

● દી વાળે તે દિવાળી ●

મનુષ્યગુરુની, મંડળગુરુની તથા તત્ત્વગુરુની આશિષથી આપણને સૌને દિવાળીપર્વમાં એવી સમજણનો દીવો પ્રાપ્ત થાઓ કે જે ખરેખર દી વાળે, અર્થાત્ સર્વના અને સર્વ પ્રકારના ઋણમાંથી મુક્ત કરાવે.

ઋણયુક્તને સાચાં સુખશાંતિ મળે જ ક્યાંથી?

ગુરુસંતોનું આપણા ઉપર ઘણું મોટું ઋણ છે, કારણ કે તેઓ આપણને દેણદાર નથી માનતા અને તેથી જ તેઓ સાચા અને મોટા લેણદાર છે.

દુનિયા આખીનો પોતાને મરજિયાત દેણદાર સમજે પણ લેણદાર કોઈનો ન સમજે તે કહેવાય ગુરુ-સંત.

દેણદારને ફક્ત એ ખબર પડે કે, ‘હું દેણદાર છું’ તોપણ તેણે ઘણી મજલ કાપી કહેવાય, તેનો દી વળ્યો કહેવાય, તેણે દિવાળી ઊજવી કહેવાય, તેને વર્ષાભિનંદન ફળ્યા કહેવાય.

વિશ્વમહાપર્વ ગુરુપૂર્ણિમા

(પ.પૂ. ગુરુદેવ રચિત પુસ્તિકા ‘પ્રેરણા સિંધુ’માંથી સાભાર)

ગુરુપૂર્ણિમાનું પર્વ એ કાંઈ કોઈ એક જાતિ, સંપ્રદાય, દેશ કે રાષ્ટ્રનું નથી, તે તો સમસ્ત માનવજાતિનું છે. આપણે જાણતા હોઈએ કે ન જાણતા હોઈએ પણ આપણને સર્વેને ગુરુ છે જ. જેમ આપણે છીએ તો આપણા બાપ છે એ જેટલું નક્કી છે તેટલું જ આપણે છીએ તો આપણા ગુરુ છે એ પણ નક્કી છે; ભલે કદાચ આપણે આપણા ગુરુને જાણતા ન હોઈએ. બાપા તો છે જ પણ બાપાને જો જાણતા ન હોઈએ તો તે, સમાજમાં ઘણું હલકું કહેવાય છે તેમ ગુરુને ન જાણવા તે પણ ઠીક ન કહેવાય. ગુરુ વ્યક્તિરૂપે, મંડળરૂપે કે તત્ત્વરૂપે પણ હોઈ શકે.

જે બાબતમાં આપણે લઘુ (અજ્ઞાન) હોઈએ તેમાં જેઓ આપણને ગુરુ (જ્ઞાનવાન) બનાવે તે આપણા, તે વિષયના ગુરુ કહેવાય. આમ આપણે સૌ જન્મથી મૃત્યુપર્યંત અન્યો પાસેથી જ પ્રાપ્ત કરી કરીને જ જીવતા હોઈએ છીએ. જીવનમાં આપણને જેમના જેમના તરફથી પ્રાપ્તિ થાય છે તેમાંના બહુ થોડાને જ આપણે જાણતા હોઈએ છીએ, મોટા ભાગના પ્રાપ્તિ કરાવનારાઓથી અજાણ જ હોઈએ છીએ.

હાલમાં આપણી પાસે જે કાંઈ ભૌતિક-આધ્યાત્મિક સમૃદ્ધિ છે તે અન્યોની પ્રત્યક્ષ-પરોક્ષ સહાય દ્વારા જ મળેલી છે. જો તે બધું જેમની જેમની પાસેથી મળ્યું છે તેમને સૌને પાછું સોંપી દઈએ તો આપણી પાસે કાંઈ જ ન બચે. શરીર પણ માતા-પિતાએ આપેલું છે. આ દૃષ્ટિએ જોતાં વિશ્વનો એકેએક મનુષ્ય ઋણી જ છે.

એવો અભાગિયો મૂર્ખ શિરોમણી કોણ હોય જે ઋણમાંથી મુક્ત થવા ન ઈચ્છતો હોય? સજ્જનને તો પાંચસો-હજાર રૂપિયાનું ઋણ હોય તોય રાત્રે ઊંઘ નથી આવતી અને ક્યારે આ ઋણમાંથી મુક્ત થાઉં એમ એ ઝંખતો હોય છે. તો જેઓ પાસેથી અલૌકિક-દિવ્ય આધ્યાત્મિક સમજણ પ્રાપ્ત કરીને માલામાલ થઈ ગયા હોઈએ, તેમના ઋણમાંથી મુક્ત થવા તો આપણું રૂંવાડું

રૂંવાડું તલસતું જ હોય ને? આ બધી વાતો તો ઋણ-સ્વીકાર કરનાર સજ્જનો માટે છે. જે કોઈપણ પ્રકારના ઋણનો સ્વીકાર જ ન કરતો હોય તેને શું કહેવું? તેની સ્થિતિ ‘નાગાના કૂલે બાવળિયો, તો કહે મને છાંયો થયો’ જેવી છે! ‘નાગાની પાંચશેરી ભારે !’

નિશાળમાં ભણીએ અને દર માસે ફી આપી દઈએ કે પાંચસો રૂપિયા જેમના લીધા હોય તેમને પાછા આપી દઈએ એટલે ઋણમુક્ત થઈ જઈએ છીએ. એવું ઋણ ગુરુ-સંતોનું નથી હોતું. તેમના તો આપણા ઉપર એટલા બેહદ ઉપકારો હોય છે કે અષ્ટસિદ્ધિ અને નવ નિધિ તેમના પગમાં મૂકી દઈએ તોય ઓછું છે. ખૂબીની વાત તો એ છે કે જેમને આપણે સર્વસ્વ અર્પવા ઈચ્છીએ છીએ તેમને આપણી પાસેથી કાંઈ જ નથી જોઈતું. તેમનો તો સ્વભાવ જ આપવાનો, કલ્યાણ કરવાનો છે અને તે જ તેમનો આનંદ અને તે જ તેમની પ્રાપ્તિ છે. હરિ-ગુરુ-સંતોના ઉપકારનો બદલો આપણે કદી વાળી શકતા નથી અને છતાંય વાળવાની ભાવના આપણામાં ધૂમરાયા કરે છે, ઊભરાયા કરે છે. તે ભાવનાની શાંતિ માટે અને અધિકારીઓના સમાધાન માટે પરમ દયાળુ ઋષિ-મુનિઓ મદદે આવ્યા, તે માટે તેમણે ગુરુપૂર્ણિમાનો દિવસ નક્કી કર્યો. તે એટલા માટે કે આ દિવસે સૌ પ્રેમીઓ મળીને, એક શ્રદ્ધેય વ્યક્તિને નિમિત્ત બનાવીને તેમના ચરણોમાં ઋણમુક્તાંજલિ સમર્પિત કરીને “આપણે પણ ઋણમાંથી મુક્ત થવા માટે કાંઈ કર્યું” એવો લહાવો લઈ શકીએ.

આ રીતે ગુરુપૂર્ણિમાં એ તો વિશ્વસમસ્તનું મહાપર્વ છે. દરેકે દરેક રાષ્ટ્રે આ મહાપર્વ ધૂમધામથી ઊજવવું જોઈએ. આવી સીધી સાદી વાત પણ વિશ્વના ધુરંધરોના મગજમાં કેમ નહીં આવી હોય !? અરે બીજાં રાષ્ટ્રોની તો વાત પછી, પરંતુ ભારતને પણ આ વાતની યાદ આપવી પડે? યાદ આપ્યા પછીયે બેધ્યાન-બહેરા કાન? બધાં રાષ્ટ્રો પોતપોતાનાં લાગતાં-

વળગતાં પર્વો ઊજવે અને ઋષિમુનિઓનો દેશ ભારત ઋષિપૂર્ણિમા-ગુરુપૂર્ણિમા-વ્યાસપૂર્ણિમા ન ઊજવે એ વાસીદામાં સાંબેલું જવા બરાબર છે. પરદેશવાળા તો આપણી પાસેથી લખવા માટે પેન લે તોય 'થેન્ક યુ' કહે અને આપણે ? આપણે આપણું જીવન હરિયાણું અને ફૂલ્યુંફાલ્યું બનાવનારને પણ ફક્ત દર બાર માસે એક વખત - દર ગુરુપૂર્ણિમાએ થેન્કયુ કહેવાની વિધિ પણ ન કરી શકીએ ? પોતાને ઋષિબાળ કહેવડાવનારની બુદ્ધિ શું આટલી હદે પતન પામી ગઈ છે? શું ફરીને કદી ચડી શકે નહીં એટલી હદે ઊતરી ગયું છે તેનું પાણી?

જો ગુરુપૂર્ણિમાને વિશ્વ મહાપર્વ તરીકે ઊજવવામાં આવે તો સુખ-શાંતિના વરસાદ વરસે. એક વખત અખતરો કરીને તેની સચ્ચાઈનો અનુભવ લઈ જોઈએ. પણ આપણી ઓખરવૃત્તિ અંદર જોવાના બદલે બહાર હવાતિયાં મારે છે !

ગુરુપૂર્ણિમાને દિવસે જે કોઈ શ્રદ્ધેય વ્યક્તિમાં ગુરુભાવના રાખીને તેમના ચરણોમાં જે કાંઈ પુષ્પ - પત્રં સમર્પણ કરીએ છીએ તે પરમગુરુ પરમાત્માને પહોંચી જાય છે, જેમ બધી નદીઓ સમુદ્રમાં સમાઈ જાય છે.

જગતની સમસ્ત વિદ્યાઓમાં-સમજણોમાં આત્મા-પરમાત્માની વિદ્યા ગુરુ (અતિ મૂલ્યવાન) ગણાય છે. તેથી ગુરુસમજણ આપનારને જ આપણે ગુરુ-સદ્ગુરુ સંબોધનથી સન્માનીએ છીએ.

**“ત્રીન ટુક કૌપિનકો, અરુ બિન ભાજી-લોન;
તુલસી રઘુવર ઉર બસે, ઈન્દ્ર બાપડો કૌન?”**

ગુરુ સંતોની આવી સ્થિતિ છે. તેમને આપણી પાસેથી કાંઈ જ નથી જોઈતું. આપણે જે કાંઈ કરીએ છીએ તે આપણા સંતોષ-સમાધાન માટે છે.

ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે આપણે સર્વે જ્ઞાત-અજ્ઞાત સર્વ ગુરુ-સંતોને ઋણમુક્તાંજલિ-પ્રેમપુષ્પાંજલિ સમર્પીને પરમ ગુરુ પરમાત્માના અખૂટ ભંડારમાંથી સુખ-શાંતિના ધોધને આપણી તરફ આકર્ષી લઈએ, કે જે સર્વે જીવો ઉપર એવા વરસે, એવા વરસે કે સૌને નર્યા-નીતર્યા કરીને સ્વરૂપસ્થ કરી દે.

ય ગુરુ પરમાત્મા,
સૌને બનાવો દિવ્યાત્મા.

- યોગભિક્ષુ

વિશ્વકલ્યાણનો સંકલ્પ કરીને ગુરુપૂર્ણિમાનો ઉત્સવ ઊજવીએ

(પ.પૂ. ગુરુદેવ રચિત પુસ્તિકા 'પ્રેરણા સિંધુ'માંથી સાભાર)

જેમ દરેક તિથિઓમાં પૂનમની મહત્તા છે તેમ દરેક પૂનમમાં ગુરુપૂનમની મહત્તા છે. ગુરુપૂનમ એટલે કે જે લઘુ નથી તેવી પૂનમ, ગુરુતાયુક્ત પૂનમ, સ્વ-પરનું કલ્યાણ સાધવાની પૂનમ.

જેણે ગુરુ ધારણ કર્યા નથી તેને લોકો નૂગરો કહે છે, નૂગરાપણું એક લાંછનરૂપ ગણાય છે. કોઈ એક એવા વ્યક્તિ વિશેષને ગુરુ તરીકે ધારણ કરવાના છે કે જેમની પાસે આપણું અભિમાન મૂકી શકીએ અને એ રીતે સતત અભિમાનની ભીંસમાં ભીંસાવામાંથી મુક્ત થઈ શકીએ. ગુરુસંતોનું શરણું સ્વીકારવા છતાંય જો સતત માથા ઉપર રહેતી અભિમાનની પોટલીને ફેંકી ન દઈ શકીએ, તો ગુરુ ધારણ કર્યાનો કોઈ લાભ નથી.

દત્તાત્રયે ચોવીસ ગુરુ કર્યા હતા અને તેથી તેઓ પણ ગુરુ બની શક્યા હતા. માનીએ કે ન માનીએ પણ આપણા તો અનંત ગુરુઓ છે. સમસ્ત વિશ્વ આપણું ગુરુ છે. જન્મ્યા ત્યારથી તે અત્યાર સુધીમાં, જાણ્યે-અજાણ્યે આપણે વિશ્વ પાસેથી ખૂબ લીધું છે - વિશ્વે આપણને ખૂબ દીધું છે. જેમણે જેમણે જે કાંઈ આપ્યું છે. તેમને તે પાછું આપી દઈએ તો આપણું અસ્તિત્વ જ નથી રહેતું. વિશ્વઋણમાંથી ઉઠ્ઠણ થવાનો દિવસ ગુરુપૂર્ણિમા છે. વિશ્વગુરુઓના પ્રતિનિધિ તરીકે તે દિવસે આપણે કોઈ એક વિશિષ્ટ, પવિત્ર શ્રદ્ધેય વ્યક્તિના ચરણમાં આપણી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પી શકીએ.

ગુરુપૂર્ણિમાએ પોતાના ગુરુસંતો સાથે ત્રણ રાત્રી રહેવાનું વિધાન છે. વર્ષભર જાણ્યે-અજાણ્યે જે કાંઈ ભૂલો કરી હોય તેનો ગુરુ સમક્ષ મૌખિક યા માનસિક એકરાર કરીને માફી માંગીએ અને હવે પછી આવી ભૂલો નહિ કરીએ તે માટે સંકલ્પબદ્ધ થઈએ. આવતું આખું વર્ષ વિશ્વના જીવો માટે તન-મન-ધનથી અને વિચાર-વાણી અને વર્તનથી કલ્યાણકારી પ્રયત્નો પ્રામાણિકપણે કરીશું તે માટે ગુરુપૂનમના દિવસે પ્રતિબદ્ધ થઈએ.

ભૂખ્યા થયા હોઈએ ત્યારે આપણે કોઈના આગ્રહની રાહ જોયા વિના જ જમવા બેસી જઈએ છીએ, તેમ ગુરુસંતોના સત્સંગનો અને દર્શનનો લાભ લેવા જવા માટે કોઈના આમંત્રણની રાહ ન જોઈએ. ગુરુદર્શને જવામાં આપણો સ્વાર્થ સધાવાનો છે એ વાત કદી ન ભૂલીએ. ગુરુસંતો જોડે ત્રણ દિવસ જેવા સંયમ, નિયમ અને મર્યાદામાં રહ્યા હોઈએ તે પ્રમાણે આખું વર્ષ વર્તવાનો પ્રયત્ન કરીએ. આખું વર્ષ અને આખું જીવન કેવી રીતે જીવવાનું છે તેની તાલીમ આ ત્રણ દિવસમાં લેવાની છે. આ રીતે ગુરુપૂર્ણિમા જીવનભરનું કલ્યાણભાથું પૂરું પાડે છે. માટે તેનું અમૂલ્ય મહત્ત્વ છે.

પૃથ્વીમાં સાતે રસ છે પણ, આપણે જેનું બી વાવીશું તે જ રસ આપણને તે આપે છે. તેમ ગુરુસંતો તરફ પણ ઘણી ઊંચી ભાવના રાખીને તેમની પાસેથી ખૂબ કલ્યાણકારી મેળવીએ. ચારણી તો મણબંધી અનાજને સાફ કરે છે પણ પોતે તો કચરો જ સંગ્રહે છે, તેમ આપણે ન કરીએ. આપણે ગુણગ્રાહી બનીએ. ગાયનું અમૃત જેવું દૂધ તો તેના વાછરડાને મળે છે, તેના આઉંમાં ચોંટેલી ઈતરડીને તો ગાયનું લોહી તથા પસીનો જ મળે છે.

આપણે તો ક્ષણે-ક્ષણ ગુના કરતા હોઈએ છીએ પણ ઉદારતાની સાક્ષાત્મૂર્તિ સમા ગુરુજનો આપણા ગુનાઓને ધ્યાન પર જ નથી લેતા. તેઓ જાણે છે કે આપણે કેટલા પાણીમાં છીએ! તેથી તેઓ આપણને પપલાવી-પપલાવીને રાખે છે. તેઓ સમજે છે કે આ પામર જીવો માંડ-માંડ કલ્યાણપથ પર ડગલાં માંડતા થયા છે તેમને કાંઈક અપ્રિય કહીશું તો તે ભાગી જશે.

ગુરુજનોને જ્યારે ખાતરી થઈ જાય છે કે ધક્કો મારવા છતાંય, કઠોર વચન કહેવા છતાંય, લાફો મારવા છતાંય આપણે ભાગી નહિ જઈએ તેટલા અધિકારી થઈ ગયા છીએ, કલ્યાણની કિંમતને તેટલી સમજી શક્યા છીએ, ત્યાર પછી તેઓ આપણા અજ્ઞાનને ઝૂડી-ઝાપટીને સાફ કરી નાખે છે અને તે માટે ગુસ્સાની જરૂર પડે તો ગુસ્સો કરે છે, થપ્પડની જરૂર પડે તો તેઓ થપ્પડ પણ મારે છે.

ગુરુજનો આપણા ઉપર ગુસ્સો કરવાની હિંમત કરી શકે તેટલા આપણે અધિકારી અને તેમના આત્મીય બનીએ.

વર્ષાનું સઘળું જળ જેમ નદીઓમાં અને નદીઓનું સઘળું જળ જેમ સાગરમાં સમાય છે તેમ ગુરુસંતોને ભાવનાપૂર્વક કરેલા પ્રણામ પરમ ગુરુ પરમાત્માને પહોંચી જાય છે. પરમાત્મા સર્વવ્યાપક છે. મુનિ પતંજલિએ પરમ ગુરુ પરમાત્માના સ્વરૂપનું વર્ણન આવું કર્યું છે :

- (૧) એવું વિશેષ ચૈતન્ય કે જેમાં કલેશ, કર્મ, વાસના અને કર્મશય નથી તે ઈશ્વર છે,
- (૨) તેઓ (ઈશ્વર) સંપૂર્ણ સર્વજ્ઞ છે,
- (૩) તેઓ (ઈશ્વર) ત્રણે કાળના ગુરુઓના પણ ગુરુ છે,
- (૪) તેમને (ઈશ્વરને) કાળ છેદી-ભેદી શક્તો નથી,
- (૫) તેમનું (ઈશ્વરનું) નામ પ્રણવ (ઓમ્) છે,
- (૬) તેનો (ઓમ્નો) જપ, અર્થ સહિત કરવાથી વિઘ્નોનો નાશ થાય છે.

ગુરુપૂર્ણિમાના દિવસે ગુરુસંતોના પૂજનના માધ્યમથી પરમગુરુ ઓમ્પરમાત્માનું પૂજન કરીને તથા બહુજનહિતાય, બહુજનસુખાયનું વ્રત લઈને ગુરુપૂર્ણિમાનો ઉત્સવ ઊજવીએ. આજ સુધીની ગુરુપૂર્ણિમા ભલે ગૌણપણે ઊજવી પણ આજની ગુરુપૂર્ણિમા ઉપરોક્ત સંકલ્પ કરીને વિશેષરૂપે ઊજવીએ.

પાની બાઢે નાવમેં, ઘરમેં બાઢે દામ;
દોનો હાથ ઉલેચીએ, યહી સજજનકા કામ.
લઘુતાસે પ્રભુતા મિલે, પ્રભુતાસે પ્રભુ દૂર;
કીડી મિશ્રી ખાત હૈ, હસ્તી ફાકત ધૂલ!

- યોગત્મિક્ષુ

“મિચ્છા મિ દુક્કડમ્” કહેવાથી ગુનો માફ થઈ શકે?

(પ.પૂ. ગુરુદેવ રચિત ‘પ્રેરણા સિંધુ’માંથી સાભાર)

કર્મોના ફળોને તો ભોગવીને જ ખપાવી શકાય-સમાપ્ત કરી શકાય. પુણ્યકર્મો હોય તો સુખ અને પાપકર્મો હોય તો દુઃખ ભોગવવું જ પડે. કર્મનો આવો અટલ-અફર નિયમ છે.

આપણે કોઈનો અપરાધ કરીએ અને પછી કહીએ કે મિચ્છા મિ દુક્કડ - મને માફ કરો. આપણે તો માફી માંગી, પણ સામાએ “માફી આપી” એમ કહ્યું? આ તો આપણે માની લીધું કે મેં માફી માંગી એટલે મળી ગઈ ! અને કદાચ સામેની વ્યક્તિ કહે કે, “માફી આપી” તો તે તેણે હૃદયથી કહ્યું છે? કે ખાલી દેખાદેખી કે સમાજમાં ખરાબ ન દેખાય તે માટે, કે પોતાની ખૂબ ઉદારતાના પ્રદર્શન માટે કહ્યું છે? ધારી લઈએ કે તેણે સાચા મનથી માફી આપી છે, તો તેથી કાંઈ કર્મનો નિયમ આપણને છોડી દેશે? કદી નહીં છોડે.

“ક્ષમા માંગુ છું” અને “ક્ષમા આપું છું” એમ કહેવામાત્રથી જો બધાંયનું બધું જ ક્ષમા થઈ જતું હોય તો સૌનો મોક્ષ થવામાં વાર કેટલી? ગુનો કરીને ક્ષમા માંગવાથી ક્ષમા મળી જતી હોય તો તેથી તો ગુનેગારને પ્રોત્સાહન ન મળે? માની લઈએ કે ક્ષમા આપનારની ઉદારતાના કારણે તેનું પોતાનું તો કલ્યાણ થતું હશે પરંતુ ક્ષમા માંગીને માફી મેળવનાર તો ગુના કરવાનું ઉત્તેજન પામીને અકલ્યાણમાં જ ઘસડાય ને? આ રહસ્ય ખૂબ વિચારવા જેવું કહેવાય!

ખૂન કરીને ફાંસીની સજા પામેલ ગુનેગાર, સરકારની માફી માંગે તેથી કાંઈ સરકાર તેને માફ કરી દે છે? કોઈ અપવાદ સિવાય કદી નહીં. આપણા ઘરમાં કોઈ ચોરી કરે તેને આપણે માફ કરી દઈએ તો પણ તે સરકારની દૃષ્ટિએ - કાયદાની દૃષ્ટિએ ગુનેગાર ગણાય છે.

ધાર્મિક અને ઉદાર વ્યક્તિ પોતાના ગુનેગારને માફી આપી શકે છે. પણ ધાર્મિક વ્યક્તિ દ્વારા ક્ષમા પામેલ ગુનેગાર પછી તો અધાર્મિક અને અનુદારનો અપરાધ કરવા પણ લલચાય છે અને ત્યારે તેનું આવી બને છે. “કરજ્યા વિનાનો ફૂંડાડો” રાખવાથી, ગુનો કરવાના લાલચને બચાવી શકવાની સંભાવના ખરી.

હિંસા-અહિંસા અને સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ કર્મોના અટલ-અફર નિયમોનાં અટપટાં રહસ્યોને સમજવા માટે ખૂબ ચિંતન-મનન થવું ઘટે. કર્મોના ગહન નિયમો અને જગતની અગમ્ય રચના માટે નેતિ-નેતિ જ કહેવું પડે. પણ પુરુષાર્થ પાંગળો નથી, તેના દ્વારા જરૂર કાંઈક મેળવી શકાય છે.

“મારા અપરાધ ક્ષમા કરો” એમ કહેવાથી સામી વ્યક્તિએ આપણા અપરાધ ક્ષમા કરી દીધા કે નહીં તેની તો આપણને ખબર નથી, પરંતુ “હું તને ક્ષમા કરું છું” એમ કહેવાથી એ તો નક્કી થઈ જાયું કે, “મેં તને ક્ષમા આપી દીધી, મારા તરફથી હવે તને બદલાનો ભય નથી; પણ કર્મના અટલ નિયમ મુજબ તારું શું થશે તેની ખબર મને નથી. મારા અધિકારની વાત હતી એટલું તો હું કરી ચૂક્યો”. અને આટલું કરવું એ કાંઈ કમ ન કહેવાય. આટલું કરવું એ તો મોક્ષસીડીના પ્રથમ પગથિયે પગ મૂકવા બરાબર છે.

ક્ષમા આપ્યા સિવાય ક્ષમા માંગવાનો અધિકાર પણ નથી. ક્ષમા આપવાની ઉમદા ભાવનામાં ઘણો મોટો ત્યાગ અને ઉદારતા રહેલાં છે. અને આવી ઉદારતાનો જે દિવ્ય આનંદ તે તો જેણે તે માણ્યો હોય તે જ જાણે; તે આનંદ જ તેનું રોકડું ફળ છે. ક્ષમા માંગવામાં સંપૂર્ણ માન-અભિમાન નિયોવી નાંખવું પડે છે. પછી મન-મગજ એવું હળવુંફૂલ થઈ જાય છે કે તેનો અલૌકિક સ્વાદ તો જેણે ચાખ્યો હોય તે જ જાણે ! આ સ્વાદ એટલે જાણે આ જ જન્મમાં મોક્ષલક્ષની અનુભૂતિ.

નિરઅભિમાન પણાનો ગુણ કેળવવા માટે ક્ષમા માંગવાની છે; પરંતુ જો સાવધાન ન રહીએ તો, તે થકી જ અભિમાનમાં વૃદ્ધિ થાય અને પાખંડ પોષાય.

ઉદારતાનો ગુણ કેળવવા માટે ક્ષમા આપવાની છે. પણ જો સાવધાન ન રહીએ તો, તે થકી જ દંભનો દાવાનળ જાગે અને સદ્ગુણ સઘળા ભાગે.

સો રૂપિયા આપી શકું અને પાંચ-પચીસ રૂપિયા ન આપી શકું? અપરાધની માફી આપી શકું અને બીજી સહાયતા ન આપી શકું? જો બીજી સહાય ન આપી શકું તો એનો મતલબ એ કે દંભ અને આત્મવંચનામાં ઘેરાઈ ગયો છું!

“હોજમાં સૌ દૂધનો જ લોટો રેડવાનુ છે, હું એક પાણીનો લોટો રેડીશ તો ક્યાં ખબર પડવાની?” સૌએ એમ જ વિચાર્યું અને તેથી ખાલી હોજ દૂધના બદલે પાણીથી જ છલ્લંછલ્લા થઈ ગયો! પણ “બીજા ભલે પાણી રેડે, મારે તો દૂધ જ રેડવું છે” જો એમ સૌ વિચારે તો હોજમાં દૂધ કેકા દે!

“બીજાઓ મને માફ કરે કે ન કરે પણ મારે તો સૌને માફી આપવી જ છે” જો સૌ એવો નિર્ણય કરે તો માફી માંગ્યા વગર જ સૌના અપરાધ ક્ષમા થઈ જાય. પણ ‘વો દિન કહાં કિ મિયા કે પૈરમેં જૂતિયાં !’

કહની મિસરી ખાંડ હૈ, કરની તત્તા લોહ;

કહની કહે ઔર રહની રહે, એસા વીરલા કોક.

ક્ષમા આપવાનો અને માંગવાનો વહેવાર તો મનુષ્યો સાથે થાય છે, પશુ-પક્ષીઓ અને અન્ય જીવજંતુઓ નથી તો માફી માંગી શકતા કે નથી તો માફી આપી શકતા. મનુષ્યથી નિમ્ન કોટીના જીવો કે જેઓ માફી માંગવાનું કે આપવાનું કાંઈ જ જાણતા-સમજતા નથી, પણ આવું બધું જાણવાનો દાવો કરનાર અને પોતાને અન્ય જીવજંતુઓથી ઉત્તમ સમજનાર મનુષ્ય પણ અન્ય જીવોને ક્ષમા બક્ષે છે? અને બક્ષે છે તો કેવી રીતે બક્ષે છે? અબોલ અનંત જીવોને ખૂબ સુખ-શાંતિ પહોંચાડીને જ તેમની ક્ષમા માંગી શકાય અને તેમના ઋણમાંથી ઉત્ક્રાણ થઈ શકાય. અબોલ જીવજંતુઓએ તો મનુષ્યની માફી માંગવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ

નથી, કારણ કે તેમણે મનુષ્યને કાંઈ જ નુકસાન પહોંચાડ્યું નથી, મનુષ્યનો અપરાધ કરવાને તે શક્તિમાન જ નથી. કેવળ પર્યુષણ પર્વોમાં જ નહીં પરંતુ જીવનભર તેમને સુખશાંતિ આપવાનો પ્રયત્ન કરીને તેમને પણ મિચ્છા મિ દુક્કડં આપીએ અને તે રીતે આપણું જ કલ્યાણ કરીએ.

સાધર્મિક એટલે સદ્ગુણોનો પૂજક, પ્રચારક અને પાલક. સદ્ગુણો-સદ્ભાવનાઓ કોઈ જાતિ, કોમ કે સંપ્રદાયનાં નથી પણ તેનું જે પાલન કરે તેનાં છે. હું પાલન કરું છું તેથી તે સદ્ગુણ નહીં, પરંતુ તે સદ્ગુણ છે તેથી હું તેનું પાલન કરું છું; આવી સમજ હોવી ઘટે.

સાધર્મિકજનોનો - સદ્ગુણી મનુષ્યોનો ખૂબ વધારો થાય એમ આપણે ઈચ્છીએ છીએ. તો તે માટે કેવળ સાધર્મિકોના જ સહાયક-હમદર્દ ન રહેતા આપણી હમદર્દીનો-સહાયનો હાથ અસાધર્મિક ગણાતા તરફ પણ લંબાવીએ. આ, મિચ્છા મિ દુક્કડં જ અતિ સૂક્ષ્મ પ્રકાર છે અને સાધર્મિકોની વૃદ્ધિ કરવાનો અમોઘ ઉપાય છે.

“અમુક સદ્ગુણો તો અમારા જ, અમારા સંપ્રદાયના જ” એમ કહીને સદ્ગુણોને કૂપમંડૂકતાના અંધારિયા ઓરડામાં ગૂંચળાવી ન મારીએ, એ રીતે તેના વિકાસને રૂંધી ન નાખીએ, તેના વિસ્તારને ઘિમળાવી ન મારીએ, તેના ફળને કળી અવસ્થામાંથી છેદી ન નાખીએ. તો જ સાધર્મિકપણાનો વિકાસ શીઘ્ર સાધી શકાશે. સાધર્મિકપણાનો વિકાસ એટલે ઈચ્છીએ છીએ કે તેથી ‘બહુજનહિતા-બહુજનસુખાય’ને પ્રાપ્ત કરી શકાય. સૌના સુખ સાથે જ આપણું સુખ પણ સંકળાયેલું છે તે રહસ્યને કોમ, સંપ્રદાય કે દેશકાળની વાડની આડમાં વિસરાવી ન દઈએ.

આવી સતત જાગૃતિ રાખનારને માટે તો બારે માસ પર્વ જ- પર્યુષણ પર્વ જ છે. પવિત્ર રહેવાની અને પવિત્ર કરવાની પ્રવીણતા જે પમાડે તે પર્વ. પર્વની આવી પવિત્ર વ્યાખ્યાને ઘૂંટીએ.

મિચ્છા મિ દુક્કડં

- યોગભિક્ષુ

જીવતાઓનું શ્રાદ્ધ નથી કરવું ?

(પ.પૂ. ગુરુદેવ રચિત 'પ્રેરણા સિંધુ'માંથી સાભાર)

“કાંટો કાઢનારનો ગુણ પણ ન ભુલાય” એવી ભાવનામય પરંપરાવાળા આપણે પિતૃઓને તો કેમ ભૂલીએ? મૃતક પિતૃઓને પણ શ્રાદ્ધપક્ષમાં યાદ કરીને, શ્રાદ્ધ સરાવીને આપણી શ્રદ્ધા અને પ્રેમ વ્યક્ત કરીએ છીએ; એ નિમિત્તે કાગડાઓને દૂધ-બાટી પણ નાખીએ છીએ. એ ક્રિયાથી ખરેખર જે થતું હોય તે ખરું, પણ આટલું તો જરૂર થાય કે ખીર-બાટી ખાઈને તૃપ્ત થયેલા કાગડા તે દિવસે બીજા નાના જીવોની હિંસા ન કરે અથવા ઓછી કરે.

અહિંસામાં માનનારા તમામ અહિંસાની દૃષ્ટિએ પણ જો શ્રાદ્ધના પંદરે દિવસ કાગડાઓને વાસ (ખીર-રોટી) નાખે તો અનંત નાના જંતુઓને કાગડાઓ દ્વારા મારતા બચાવીને અહિંસાનું ઘણું મોટું પુણ્ય પ્રાપ્ત કરી શકે. અન્ય પર્વો અને ઉત્સવો તો ચાર-આઠ દિવસનાં જ હોય છે પણ શ્રાદ્ધના દિવસો તો ખાસ સોળ છે. કારણ કે અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ એ પાંચ સાર્વભૌમ મહાવ્રતોમાં પ્રથમ અને મુખ્ય અહિંસા છે. શ્રાદ્ધપક્ષને અહિંસાના સૂક્ષ્મ વ્રતના સૂક્ષ્મ પાલનનું સામૂહિક મહાવ્રત ન ગણી શકાય? આમાં એક એવો પ્રશ્ન પણ ઊઠે છે કે કાગડાને જ શા માટે પસંદ કર્યા હશે? તરત તેના સામે વિચારનો ઝબકારો થાય છે કે ચકલાં, કબૂતરો વગેરેની જેમ કાગડા કદી કામક્રિડારત જોવામાં નથી આવતા. કાગડો ઘર-આંગણે જ સંયમની પ્રેરણાનું સારું પ્રતીક છે. સોંધું ભાડું અને સિદ્ધપુરની જાત્રા, પાંચ મહાવ્રતોમાં અહિંસાને મુખ્ય ગણવી કે બ્રહ્મચર્યને? કે બંનેને?

“અમે નગુણ નથી, જેઓ હયાત નથી તેમને સૌને પણ દર બાર માસે શ્રાદ્ધ પક્ષમાં યાદ કરીએ છીએ, તેમના નિમિત્તે યથાયોગ્ય ત્યાગ કરીએ છીએ, તેઓના સૌનો અમારા ઉપર એટલો મોટો ઉપકાર છે કે તેમને અમે ભૂલવા માંગતા નથી, તેમના મૃત્યુ પછી પણ અમે તે ઉપકારની યાદ દર બાર માસે તાજી કરીએ છીએ.” આમ,

આમાં આપણી આવી ભાવના સમાયેલી છે. ઋણમાંથી મુક્ત થવા માટે આવી ભાવના હોય એથી બીજું રૂડું શું ?

પરંતુ જીવતા છે તેમનું શું ? જે પિતૃઓ, સ્નેહીઓ, મિત્રો, આશ્રિતો, ગુરુ-સંતો વગેરે જીવિત છે અને જેમના આપણા ઉપર અનંત ઉપકારો છે તેમના પ્રત્યે આપણને કેટલી શ્રદ્ધા છે? કેટલો પ્રેમ છે? તેમના માટે આપણે કેટલું સહન કરી શકીએ છીએ? “મૂઈ ભેંસના મોટા ડોળા” એવું તો નથી થતું ને? વાસીદામાં સાંબેલું તો નથી જતું ને?

પથ્થરની જડ મૂર્તિને બત્રીસ ભાત્યનાં ભોજનનો થાળ ધરાવીએ છીએ, કારણ કે તે જમવાની નથી, પરંતુ પૂજારીને કાંઈ જ ધરાવતા નથી કારણ કે તે જમી જાય. મૃતક પિતૃઓમાં શ્રદ્ધા-પ્રેમ એટલે તો નથી રાખતા ને કે તેઓ આપણને અપ્રિય લાગે તેવું કહેતા નથી અને જાગતાને-જીવતાને એટલે તો તરછોડતા નથી ને કે તેઓ ક્યારેક આપણને ઠપકો આપે છે. “જીવતા બાપ જ્યારે સાચું કહે ત્યારે સાઠે બુદ્ધિ નાઠે, દુનિયા એમ કહીને ઉડાવે!” એવું તો નથી થતું ને ?

જેઓ મૃતકનું પણ શ્રાદ્ધ કરી શકે છે, તેમનામાં પણ શ્રદ્ધા રાખી શકે છે, તેઓમાં એટલી શ્રદ્ધા તો જરૂર રાખી શકાય કે તેઓ જીવતા માટે ઘણું બધું કરશે જ. મૃતકનું શ્રાદ્ધ કરવું એ જીવતાઓ માટે પણ શ્રાદ્ધ કરવાની ભાવનાની સાબિતી છે. દરેકે દરેક પ્રત્યેની ફરજ અચૂકપણે આનંદપૂર્વક બજાવીએ તે “ચેતન શ્રાદ્ધ” નો આદર્શ પ્રકાર છે. શ્રી ગોરખનાથજીએ પણ કહ્યું છે કે જાગતા નર સેવીએ. જાગતા એટલે જીવતા અને જાગતા એટલે જ્ઞાની. મૃતકનું શ્રાદ્ધ કરવાનું જ્ઞાન પણ આપણને જીવતાઓ જ આપી શકે છે.

મૃતકના શ્રાદ્ધની ઘેલછાયુક્ત તૃપ્તિમાં જો ચેતન શ્રાદ્ધ ચૂકી જવાય તો તે ઘણું મોટું નુકસાન છે. તો, એમ જ માની શકાય કે આપણે શ્રાદ્ધ, શ્રદ્ધા માટે નહીં પણ અહંના પોષણ માટે, પ્રદર્શન માટે, દેખાદેખી અને ધૂનના કારણે કરતા હતા.

શ્રાદ્ધ, શ્રાદ્ધપક્ષ પૂરતું જ કે કાગડાઓ પૂરતું જ મર્યાદિત ન રહેવું જોઈએ. શ્રાદ્ધરૂપી-શ્રદ્ધારૂપી સૂરસરીનો પુનિત પ્રવાહ બારમાસી થઈને જીવમાત્રને અભિષેક કરાવનાર અને શાંતિ પમાડનાર નીવડવો જોઈએ. આપણી આસપાસમાં વસનારા નાના જીવો કેવા ઋણાનુબંધથી આપણી આસપાસ વસી ગયા છે તે આપણે કંઈ જાણતા નથી અને ગયા જન્મના કયા પ્રેમસંબંધથી આકર્ષાઈને પૂંછડી પટપટાવતા રહે છે અને મારવા છતાંય ખસતા નથી તેની પણ આપણને માહિતી નથી. કાગડા તો એક પ્રતીક માત્ર

છે. દરેક જીવ માટે યથાશક્તિ કાંઈક કરી છૂટવાનું એમાં ગર્ભિત સૂચન છે.

અતિ નમ્રપણે અહીં રજૂ થયેલી શ્રાદ્ધ વિષેની સૂક્ષ્મ સમજણને જો પૂર્વગ્રહમુક્ત થઈને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો એ પણ એક ચૈતન્ય-શ્રાદ્ધ જ છે.

શ્રાદ્ધપક્ષના સોળ દિવસો તો જીવતાઓ માટે પણ કાંઈ કરી છૂટવા જ - તેમના ઋણમાંથી મુક્ત થવા જ નક્કી થયેલા છે તો તે સુઅવસરને ન ચૂકીએ.

-યોગભિક્ષુ

એષણા

- યોગભિક્ષુ

માણસ આ ત્રણ એષણાઓને કેન્દ્રમાં રાખીને જ તેની ફરતે ઘુમરાતો હોય છે - પૂત્રેષણા, વિત્તેષણા અને લોકેષણા.

પુત્રપ્રાપ્તિની ઈચ્છા, ધનપ્રાપ્તિની ઈચ્છા અને કીર્તિ-પ્રાપ્તિની ઈચ્છા, એ ત્રણ ઈચ્છાઓ માણસને જાણ્યે-અજાણ્યે જળોની જેમ વળગી છે. તેમાંય કીર્તિની ઈચ્છા મુખ્ય છે. ધન અને પુત્રની ઈચ્છા પણ ખરેખર તો કીર્તિ માટે જ હોય છે. લોકો મારા વિષે શું કહે છે? મારા વખાણ કરે છે કે નહિ, મારી પૂજા થાય છે કે નહિ, મને ગુરુ-સંત-સિદ્ધ માને છે કે નહિ? વગેરે. આવું બધું માનવ-મનમાં ઘુમરાતું રહે છે.

કદાચ કોઈ ધનેચ્છા અને પુત્રેચ્છા પર કાબૂ કરી લે તો પણ લોકેષણા તો તેની જીવતી જ હોય છે. તેના સંબલથી જ તે પેલી બે ઈચ્છા પર કાબૂ મેળવી શક્યો હોય છે.

કીર્તિ અને નામનાનાં પણ કવિઓએ કેવાં ગુણગાન ગાયાં છે!

નામ રહંતા ઠકરા, નાણાં નહિ રહંત;
કીર્તિ કેરાં કોટડાં, પાડ્યાં નહિ પડંત.

એક સંત બધું ત્યાગીને જંગલમાં રહેતા હતા. ભોજન પણ અઠવાડિયામાં બે કોળિયા જ લે. તેમના

જન્મદિવસે, રાજ્ય દ્વારા તેમનું ખૂબ માન-સન્માન, પૂજન-અર્ચન થાય. એક વાર એવું બન્યું કે તેમના જન્મદિવસે જ, તુલસીદાસજીની પધરામણી રાજાના ત્યાં થઈ. જંગલવાળા સંતના સન્માનની તૈયારી ચાલતી જોઈને તુલસીજીએ પૂછ્યું, તો રાજાએ બધી વાત જણાવીને સંતના ત્યાગનાં બહુ વખાણ કર્યાં. એટલે તુલસીજી કહે કે જો મારું માનો તો આપણે બધા આવતી કાલે તેમનું સન્માન કરવા જઈએ. સૌએ એ પ્રમાણે કર્યું. સંતની ઝૂંપડીમાં જઈને જોયું તો સંત મૃત્યુની હાલતમાં પડ્યા હતા. સૌના પ્રશ્નના જવાબમાં તુલસીજીએ ખુલાસો કર્યો કે, આ સંત માન-સન્માનની આશા પર જ જીવતા હતા, ગઈ કાલે તેમનો જન્મદિવસ હતો તેથી તેમણે તમારા બધાની ખૂબ રાહ જોઈ, પણ કોઈને જોયા નહિ એટલે એટલા બધા હતાશ-નિરાશ થઈ ગયા કે તેમનું મૃત્યુ થઈ ગયું. આ ખુલાસો સાંભળીને સૌને સાચી વાતની ખબર પડી અને સૌ ભ્રમમુક્ત થયા. અને તુલસીજીની સાથે સૌ બોલી ઊઠ્યા કે -

કંચન તજ્યો, કામિની તજ્યો, તજ્યો સર્વધાતુ કો સંગ;
તુલસી લઘુ ભોજન કરે, જીએ માન કે સંગ.

તેથી જ કહ્યું છે કે, લોકેષણા મહાબળવાન છે.

ओंश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(महाभियार के श्लोकों का वाच्युपासक)

- (२४) स्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष ओंश्वर है।
- (२५) ओंश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) ओंश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु हैं और कल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) ओंश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तराशेषों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● द्रष्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेजुं नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुजनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनुं नैतिक धोरण छिंचुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'जहुजनहिताय-जहुजनसुभाय'ने लगतां कार्यों, जेवां के, केणवणी, तभीजी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

આઇ સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા
પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From : :-3/B, Paliadnagar Society, Naranpura, Ahmedabad-13

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Naishadh Vyas

I. T. Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

To,

- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(ભારતમાં) ... ₹	૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(ભારતમાં) ... ₹	૫૦૦-૦૦
ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(પરદેશમાં) ... \$	૫૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(પરદેશમાં) ... \$	૧૫૦-૦૦
છૂટક નકલની કિંમત ... ₹	૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું કે “રુતમ્ભરા”ને લગતો પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓ.પ્રે.પ.ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

Web : www.aumparivar.com
E-mail : aumparivar@yahoo.com

Web : www.yogabhikshu.org
Facebook : yogabhikshu.aumparivar